משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل
הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור
ISRAEL MONEY LAUNDERING AND TERROR FINANCING PROHIBITION AUTHORITY
سلطة حظر تبييض الأموال وتمويل الإرهاب

מידע הון

סקירת חידושים מהארץ ומהעולם בתחום המאבק בהלבנת הון ומימון טרור

עדכוני חקיקה, פסיקה ופרסומים בישראל

סקירה בינלאומית של פסיקה, חקיקה, פרסומים וחומר תורתי

פעילות הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור

פעילות ארגונים בינלאומיים

גיליון מספר 34
יוני 2020

תוכן עניינים

תוכן עניינים 2

דברי פתיחה 3

עדכוני חקיקה 4

עדכוני פסיקה 5

עדכוני קורונה 8

פרסומים 14

מימון טרור 21

סקירה בינלאומית – פסיקה, חקיקה, פרסומים וחומר תורתי 23

קישורים שימושיים 30

דברי פתיחה

אנו מתכבדים להביא בפניכם תמציתם של חידושים והתפתחויות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור בארץ ובעולם במישור החקיקה, הפסיקה והפרסומים המקצועיים, לצד הפנייה לאתרים ומקורות מידע בתחום.

גיליון זה כולל עדכונים מרכזיים מחודש ינואר 2020 עד חודש מאי 2020, ומרכז את הידיעות והחידושים המתפרסמים באתר האינטרנט של הרשות.

גיליון זה כולל פרק הסוקר פרסומים, מהארץ והעולם, שפרסמו רשויות שונות בעקבות התפרצות משבר הקורונה, לרבות מסמך שפרסמה הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור הקורא לגופים המפוקחים להגביר את ערנותם לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור רלבנטיים לתקופה זו, מסמכי הנחיות שפרסמו הרגולטורים בישראל, וכן מסמך שפרסם ארגון ה-FATF אודות הסיכונים להלבנת הון ומימון טרור בצל משבר הקורונה וכן המלצות לדרכי התמודדות עם סיכונים אלו.

ברצוני להודות לגב׳ הדר קסטנברג ולגב׳ נדין ליב, המתמחות במחלקה המשפטית של הרשות, על תרומתן הרבה לגיבוש התוכן ועריכת גיליון זה.

את כל גיליונות המידע-הון ניתן למצוא באתר האינטרנט של הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. נודה לקבלת מידע רלוונטי המצוי בידכם כדי שנוכל לכלול אותו בגיליונות הבאים, משוב או הצעה לשיפור וכן עדכון לגבי גורמים נוספים המעוניינים בקבלת הגיליון.

בברכה,

עו״ד מאיה לדרמן

היועצת המשפטית

עדכוני חקיקה

❖ פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של רכז הצעה למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התש"ף-2020

ביום 6.1.2020 פרסם משרד האוצר טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של רכז הצעה למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התש"ף-2020 (להלן: "הצו") להערות הציבור.

הצו המוצע נועד לחול על פלטפורמות אינטרנטיות המוגדרות בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 כ"רכזי הצעה", אשר באמצעותן תוכלנה חברות פרטיות לגייס הון או חוב מהציבור בלא צורך בהפיכתן לחברה ציבורית במנגנון של "מימון המונים".

על פי חוק ניירות ערך חברות המבקשות לפעול כ"רכז הצעה" מחויבות לעמוד בתנאי כשירות הקבועים בחוק ולהירשם ברשות לניירות ערך. תפקידו המרכזי של רכז ההצעה הוא לוודא כי ההצעות המתפרסמות באמצעותו עומדות בתנאים שנקבעו בחוק ובתקנות מכוחו.

ככלל, צווי איסור הלבנת הון מטילים על גופים פיננסיים שונים חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים לגבי לקוחותיהם על מנת למנוע את ניצול אותם גופים למטרות הלבנת הון ומימון טרור. הצו המוצע נועד להסדיר את החובות אשר יוטלו על רכזי ההצעה מכוח חוק איסור הלבנת הון.

עיקרי הצו המוצע כוללים, בין היתר, חובת זיהוי והכרת מקבל השירות ואימות הפרטים הנמסרים לרכז ההצעה; חובת זיהוי פנים אל פנים של מקבל השירות במקרים המתאימים; עריכת בקרה שוטפת אחר פעולות מקבל השירות בהיבט של סיכוני הלבנת הון; חובת בדיקה אל מול רשימת ארגוני ופעילי טרור מוכרזים ורשימת מוכרזים מכוח החוק למניעת הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית; חובת בקרה ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון בנוגע לפעילות המבוצעת דרך רכז ההצעה וכן ניהול ושמירת רישומים בנוגע לכל פעולה כספית שבוצעה באמצעו רכז ההצעה.

יחד עם זאת הצו כולל הקלות שונות המביאות בחשבון הן את המאפיינים הייחודיים של פעילות רכזי ההצעה והן את הסיכון המופחת להלבנת הון הקיים בחלק מהפעולות המתבצעות באמצעות רכזי ההצעה. כך למשל, הצו כולל הקלות הנוגעות לפעולות המבוצעות במערכת סגורה, בה כספים מועברים מחשבון מקור ומוחזרים אל אותו חשבון מקור בלבד. הקלות אלו ניתנות בתנאים מסוימים אף לפעולות "במערכת סגורה למחצה" הנעשית באמצעות כרטיס אשראי או כרטיס בנק של מקבל השירות. בנוסף, הצו המוצע כולל הקלות עבור "משקיע בסכום נמוך" המוגדר כמשקיע שבמהלך תקופה של חצי שנה ביצע פעולות אצל רכז הצעה בסכום מצטבר שאינו עולה על 50,000 ש"ח. עם זאת הצו קובע כי ההקלות האמורות לא יחולו בנסיבות שבהן התעורר אצל רכז ההצעה חשש להלבנת הון ומימון טרור ומחייב את רכז ההצעה לבצע בקרה מוגברת במקרים בהם מדובר בפעילות מול מדינות וטריטוריות המנויות בתוספת הראשונה לצו, פעילות בחשבון של איש ציבור זר ועל פעילות שיש בה סיכון גבוה להלבנת הון.

במקביל לטיוטת הצו פורסמה גם טיוטה לתיקון התוספת השלישית לחוק איסור הלבנת הון כדי לאפשר את החלת החובות על רכזי הצעה לפי חוק זה.

- לקריאת נוסח הצו המוצע

עדכוני פסיקה

❖ ביהמ"ש העליון קבע כי אין לשחרר רכוש תפוס במסגרת הליך זמני כאשר שווי התפוסים אינו עולה על שווי העבירות

ביום 14.2.2020 דחה ביהמ"ש העליון (כב' השופט י' אלרון) בקשת רשות ערעור של משה ושושנה דבש (להלן: "המערערים") על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופט ח' טרסי) אשר ביטלה את החלטתו של בית המשפט השלום (כב' השופט ג' אבנון) לשחרור רכוש שנתפס בהליך זמני. בית המשפט קיבל את עמדת המדינה וקבע כי במסגרת תפיסה זמנית לצרכי חילוט ייתפס מלוא הסכום אשר לגביו קיים פוטנציאל חילוט על פי חומר הראיות. במקרה זה משנקבע כי שווי התפוסים אינו עולה על שווי העבירות אין לשחרר את הרכוש התפוס.

המדובר ברכוש הכולל דירות, כלי רכב וכספים, שנתפס בעקבות מעצרו של משה דבש בגין עבירות של הלבנת הון, ניהול הימורים וארגונם, קשירת קשר לפשע ועבירות מס. החלטה ראשונה בנוגע לתפיסה ניתנה ביום 10.6.2019 בבית משפט השלום בראשון לציון אשר במסגרתה אימץ בית המשפט את טענות המדינה אשר העריכה את שווי העבירות בסכום של 6.2 מילון ש"ח. בית המשפט קבע כי שווי התפוסים קטן מסכום זה ולפיכך קיימת הצדקה להותיר את הרכוש תפוס.

ביום 31.12.2019 נדרש שוב בית המשפט השלום לרכוש התפוס. במסגרת זו קבע בית המשפט כי הוא מקבל את טענת המערערים לפיה בשלב זה של ההליך מצופה היה כי המדינה תוכל להצביע על התפתחות בעוצמתם של החשדות, בדגש על חיזוק ראייתי לעדויות המהמרים שעל בסיסם נערכה הערכת שווי הרכוש שהושג בעבירות. על רקע זה ביצע בית המשפט הערכה מחודשת של שווי העבירות והפחית את הסכום ל-4.3 מילוין ש"ח, על יסוד הרף התחתון של שווי מחזור ההימורים שצוין בעדויות המהמרים. בנוסף קבע בית המשפט כי יש להעמיד את פוטנציאל החילוט על מחצית משווי העבירות, וזאת מאחר והמדינה לא הצליחה, בפרק הזמן שחלף מאז ההחלטה הקודמת, לבסס את חלק הארי של החשדות. בית המשפט קבע כי עובדה זו מובילה אל המסקנה שקיים סיכוי נמוך לחלט בתום ההליך רכוש בשווי העולה על מחצית משווי העבירות. לנוכח זאת קבע ביהמ"ש כי אין הצדקה להמשיך להחזיק רכוש בר חילוט בשווי העולה על 2.15 מיליון ש"ח והורה על השבת חלק מהתפוסים למערערים. לאופן בו על בית המשפט להעריך את סיכוי החילוט הפנה ביהמ"ש השלום לע"פ 80/19 אהוד מאיר שאיבות בע"מ נ' מ"י (11.8.2019).

על החלטה זו הגישה המדינה ערעור לבית המשפט המחוזי ובמסגרתו נטענו שתי טענות מרכזיות: 1. בית המשפט השלום שגה כאשר העריך את שווי העבירות בסכום מופחת של 4.3 מיליון. 2. לא היה מקום להפחית במחצית את שווי התפוסים שימשיכו להיות מוחזקים לאור "סיכויי חילוט". בהקשר זה נטען כי נעשה שימוש שגוי בהלכת מאיר אשר עניינה שחרור חלק ניכר מתפוסים מטעמי מידתיות, לאור נסיבות קונקרטיות של אותו מקרה, אשר נטען, אינן רלוונטיות למקרה הנוכחי. מנגד הגישו המערערים הודעת ערר מטעמם בבקשה לשחרר סכומי כסף נוספים.

ביהמ"ש המחוזי קיבל ביום 4.2.2020 את ערר המדינה ודחה את ערר המערערים. לצורך הדיון השאיר בית המשפט המחוזי את הסכום שנקבע על ידי בית המשפט השלום, בסך 4.3 מיליון ש"ח. עם זאת הבהיר בית

המשפט כי אין בכך כדי למנוע מהמדינה להציג בעתיד כל טיעון או ראיה בנוגע להערכת שווי גבוהה יותר. באשר לטענה המרכזית קיבל בית המשפט את טענת המדינה וקבע כי את פוטנציאל החילוט יש לגזור מהיקפן הכולל של עבירות הלבנת ההון וכי בשלב מקדמי, טרם הגשת כתב אישום, לא מוטלת על המדינה החובה להציג ראיות לכאורה לפוטנציאל החילוט. ממילא, קבע ביהמ"ש כי סכום התפוסים נמוך משווי העבירות גם בהערכה המצמצמת, על כן ההחלטה להשיב חלק מהתפוסים מבוטלת וההחזקה בכלל התפוסים תוארך ב-150 ימים.

על החלטה זו הגישו המערערים בקשת רשות לערור לבית המשפט העליון, בשאלה האם פוטנציאל החילוט שווה לשווי העבירות או האם לקבוע אותו גם בהתחשב במשקל הראיות. ביום 14.2.2020 דחה בית המשפט את בקשת המערערים. ביהמ"ש לא מצא כי הבקשה מעוררת שאלה משפטית עקרונית או כי שיקולי צדק מצדיקים את התערבותו. לגופו של עניין קבע ביהמ"ש כי צדק ביהמ"ש המחוזי כאשר קבע כי שלב בדיקת "פוטנציאל החילוט" נחתם, וזאת לאחר שביהמ"ש השלום מצא כי הראיות מצביעות על שווי עבירות בסך 4.3 מיליון ש"ח, ועוד קודם לכן קבע כי קיים חשד סביר לביצוע העבירות. אותו חשד סביר התבסס על הראיות שהספיקו למצוא "פוטנציאל חילוט" בהחלטות הקודמות בעניין זה, ולא נטען כי בינתיים נפגמו משקלן או אמנותן. במצב הדברים האמור קבע ביהמ"ש העליון כי שווי העבירות עולה על שווי התפוסים, ומכיוון שלא נקבע טעם אחר לשחרור חלק מהרכוש, לא היה מקום להורות על כך.

- **בש"פ 1093/20 משה דבש ואח' נגד מדינת ישראל**

❖ בית המשפט המחוזי גזר את דינו של אברהם נניקאשוילי אשר הורשע בשוחד והלבנת הון

ביום 30.12.2019 הטיל בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט ב' שגיא) 14 חודשי מאסר לריצוי בפועל, 6 חודשי מאסר על-תנאי וקנס בסך מיליון שקל, על אברהם נניקאשוילי אשר הורשע במתן שוחד ובהלבנת הון.

במסגרת הכרעת הדין (אשר ניתנה ביום 28.8.2019) הרשיע בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו את אברהם נניקאשוילי (להלן: "הנאשם") בעבירת מתן שוחד, ובעבירה של הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: "חוק איסור הלבנת הון").

הנאשם הורשע בשוחד בגין כך שהעביר לבנימין בן אליעזר ז"ל (שר התשתיות לשעבר), 400,000 דולר, באמצעות העברה בנקאית מחשבונו (בבנק שוויצרי) לחשבונו של האחרון בבנק דיסקונט תמורת עדותו בהליך מס שהתקיים בעניינו של הנאשם. בהכרעת הדין, ביהמ"ש קיבל את טענת התביעה שלפיה הצגת העברת הכסף כ"הלוואה חברית בלבד", תוך יצירת מנגנון הלוואה הנתמך לכאורה בהסכם כתוב (שנתוניו אינם תואמים את המציאות), מקיימים את יסודות עבירת הלבנת ההון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, ומכאן הרשעתו של הנאשם בעבירה זו, בנוסף להרשעתו בעבירת מתן שוחד.

בדיון בגזר הדין התייחס בית המשפט לייחודיותו של המקרה ולכך שהעברת הכסף בוצעה במטרה מעורבת ושהמניע הפסול בהעברת הכספים היה משני למניע החברי והרצון לסייע לבנימין בן אליעזר לנוכח מצבו הרפואי באותה העת. עוד התייחס בית המשפט גם לכך שהעברת הכסף הייתה ביוזמתו של בן אליעזר והוא גם זה שקבע את הסכום שהועבר. יחד עם זאת, ועל אף נסיבות אלו, קבע בית המשפט כי לא ניתן לקבל את

בקשת ההגנה להסתפק במקרה זה בעונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, שכן מדיניות הענישה הראויה בעבירות שוחד צריכה לכלול רכיב עונשי של מאסר בפועל. כמו כן, התייחס בית המשפט גם לנסיבות לחומרה במקרה זה ובהן מעמדו הציבורי של בן אליעזר והעובדה שהנאשם הורשע גם בעבירת הלבנת הון.

לאור כל זאת, קבע בית המשפט כי העונש המתאים הוא ברף התחתון של מתחם הענישה והטיל על הנאשם 14 חודשי מאסר לריצוי בפועל, 6 חודשי מאסר על תנאי, וקנס בסך מיליון שקל.

- **ת"פ 4637-12-15 מדינת ישראל נ' בן-אליעזר ואח'**

עדכוני קורונה

❖ ארגון ה-FATF פרסם מסמך אודות הסיכונים להלבנת הון ומימון טרור בצל משבר הקורונה וכן המלצות לדרכי התמודדות עם סיכונים אלו

במסגרת ריכוז המאמץ של ארגון ה-FATF בנושא ההתמודדות עם משבר הקורונה, פורסם ביום 4.5.2020 מסמך אודות סיכוני הלבנת ההון ומימון טרור העולים בהקשר של משבר הקורונה. המסמך כולל גם המלצות למדינות לדרכי התמודדות עם סיכונים אלו. המסמך, שגובש על ידי מזכירות ארגון ה-FATF, מצטרף להצהרה הפומבית של נשיא ה-FATF שאת תרגומה לעברית ניתן לראות כאן. תוכן המסמך מבוסס על מידע שהתקבל מהמדינות החברות בארגון וממדינות נוספות ברחבי העולם, אודות הסיכונים המיוחדים שהן מזהות בצל משבר הקורונה. ישראל הינה אחת המדינות החברות אשר תרמה מניסיונה, כפי שתואר במסמך לגופים המפוקחים שפורסם כאן.

כפי שמפורט במדריך, משבר הקורונה הוביל לסיכונים חדשים ומשתנים להלבנת הון ומימון טרור כגון הונאה, סחר בציוד רפואי מזויף, תקיפות סייבר, ניצול לרעה של כספי ציבור ועוד. סיכונים אלו יכולים להוביל לפעולות שישפיעו על המאמצים לסיכול הלבנת הון ומימון טרור, וביניהם: עקיפת חובות הכרת הלקוח, ניצול לרעה של שירותים פיננסים מקוונים ונכסים וירטואליים, שימוש לרעה בהליכי חדלות פירעון במטרה להסתיר ולהלבין כספים, עלייה בפעילות נותני שירותים פיננסיים לא מפוקחים, ניצול לרעה של כספי סיוע או תקציבי חירום, ניצול המשבר על ידי עבריינים וטרוריסטים במטרה לפתח פעילות בתחומים עתירי מזומן במדינות מתפתחות, ועוד.

על מנת להתמודד עם סיכונים אלו, המסמך מציע מספר המלצות פרקטיות, ביניהן, הידוק שיתוף הפעולה בין רשויות המדינה ועם המגזר הפרטי, יישום גישה מבוססת סיכון להליכי הכרת הלקוח, מתן תמיכה באפשרויות תשלום אלקטרוניות ודיגיטליות, למידת והתאמת מענים אופרטיביים לסיכונים המתפתחים, הבהרת חובות סיכול הלבנת הון ומימון טרור בהקשר של סיוע כספי בעת משבר, חיזוק שיתוף הפעולה הבינלאומי ועוד.

- קישור למסמך של ארגון ה-FATF

❖ הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מפרסמת קריאה לגופים המפוקחים להגברת הערנות לניסיונות הלבנת הון ומימון טרור בצל נגיף הקורונה

ביום 5.4.2020 פרסמה הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מסמך הקורא למוסדות פיננסיים וגורמים מפוקחים אחרים להגביר ערנות לפעילות פיננסית בלתי-רגילה בצל משבר נגיף הקורונה ולעדכן את הרשות בדבר פעילות עם סיכון פוטנציאלי להלבנת הון או מימון טרור.

המסמך סוקר סיכוני הלבנת הון ומימון טרור אשר רלבנטיים לתקופת משבר הקורונה לרבות כאלו הקשורים לעבירות הונאה, תקיפות סייבר ונכסים וירטואליים.

בשבועות האחרונים פועלים רשויות המדינה וגופי האכיפה בנחישות ומסירות כדי להילחם בהשלכות נגיף הקורונה במישור הבריאותי, החברתי והכלכלי. הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור פועלת אף היא על מנת להגן על המערכת הפיננסית הישראלית מפני פעולות פיננסיות בלתי חוקיות בצל המשבר. הרשות מבקשת להפנות את תשומת הלב לכך כי בתקופות משבר לאומי וכלכלי מתחדדים סיכונים קונקרטיים להלבנת הון ומימון טרור הן ברמה הלאומית והן ברמה הבינלאומית. על כן, הרשות קוראת לגופים המפוקחים להגביר ערנות לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור, ולעדכן את הרשות עליהם במידה וזיהו פעילות עם סיכון פוטנציאלי להלבנת הון או מימון טרור, כמפורט במסמך.

❖ בצל משבר הקורונה פרסמה יחידת המודיעין הפיננסי של ארה"ב (FinCEN) מידעון ורשימת דגלים אדומים בנושא הונאה רפואית

FinCEN, יחידת המודיעין הפיננסי של ארה"ב, פרסמה מידעון בנושא הונאה רפואית בצל משבר הקורונה, הכולל דגלים אדומים. מידעון **(Advisory)** זה הינו הראשון מבין כמה מסמכי טיפולוגיות אודות עבירות כלכליות בצל משבר הקורונה ש-**FinCEN** מתכננת לפרסם בעתיד הקרוב.

בהתבסס על מקורות מידע ומודיעין שונים, כולל מידע משותפים במדינות זרות, FinCEN גיבשה רשימה של דגלים אדומים אשר מהווים תבחינים לסיוע למוסדות פיננסיים באיתור, מניעה ודיווח על פעילות המעוררת חשש להונאה רפואית; אותם דגלים אדומים מתחלקים ל-3 קטגוריות:

1. **<u>הונאה באמצעות תרופות, בדיקות, חיסונים ושירותים מזויפים</u>** - חלק מפעולות הונאה מסוג זה מתבצע על ידי חברות אספקת ציוד רפואי חדשות אשר אינן רשומות או מחזיקות ברישיון.

<u>הדגלים האדומים בקטגוריה זו כוללים</u>: מכירת ערכות בדיקה, חיסון, טיפול או תרופות לשימוש עצמי בבית (At-Home Kits), בקשה להעברת תשלום אל או באמצעות חשבונות פרטיים, אתר אינטרנט המעורר חשש להתחזות לחברה רפואית ידועה או חברה בעלת נוכחות מצומצמת ברשת האינטרנט, אפשרות לרכישת תרופות ללא מרשם ללא דרישה למרשם, אריזות הנראות מזויפת או דומות לחברה רפואית ידועה, מכירת מוצרים במחיר מנופח או נמוך מאד ממחיר השוק, בקשה להעברת תשלומים באופן לא שגרתי לסוג עיסוק זה, וזיהוי של ביטול עסקאות או החזרת מוצרים מלקוחות.

2. **<u>פעילות הונאה בה לא מסופקים מוצרים שהוזמנו</u>** - בהונאה מסוג זה הלקוח משלם עבור מוצרים שלעולם לא יסופקו. הלקוח יכול להיות אדם פרטי, חברה, בית חולים או ממשלה. המגזר הרפואי נקרא לבצע בדיקות נאותות ולהיזהר כאשר פועלים מול ספקים לא מוכרים או מסתמכים על מתווכים לא מוכרים בשרשרת האספקה.

<u>הדגלים האדומים בקטגוריה זו כוללים</u>: מוכר ללא פעילות קודמת בתחום זה, פרטי החברה כגון הכתובת לא הגיוניים, קיים חשש בנוגע לשם החברה או השם המסחרי בו היא עושה שימוש, קיים קושי בקבלת חשבונית/קבלה מהספק, המבנה התאגידי של החברה לא ברור, אין מספר מעקב משלוח להזמנה, ישנם עיכובים ברגע האחרון במשלוח, המוכר אינו מצליח להסביר את מקור הציוד, ממשלות זרות זיהו את המוכר כגורם עברייני, בחשבון שנפתח לאחרונה מתקבלת העברת כספים בסכומים גבוהים שלא הוזכרו במסגרת פתיחת החשבון.

3. **<u>הפקעת מחירים ואגירה של מוצרי רפואה והיגיינה</u>** - בהונאה מסוג זה גורמים אוגרים כמות לא סבירה של ציוד רפואי או מוצרי היגיינה, כגון מסכות פנים ונוזל לחיטוי ידיים, לצריכה אישית ו/או לצורך מכירתם במחיר מופקע במטרה לנצל את משבר הקורונה.

<u>הדגלים האדומים בקטגוריה זו כוללים</u>: שימוש בחשבון פרטי לפעולות עסקיות, הקמת חברה לציוד רפואי או היגיינה בתקופה האחרונה, העברות לחברה לציוד רפואי או היגיינה נטולת נוכחות פיזית או מקוונת, ביצוע העברות עבור ציוד רפואי או היגיינה באמצעות חברה שאין זה עיסוקה הרגיל, העברות בסכומים גבוהים שאינן תואמות את פרופיל הלקוח.

המידעון כולל גם דוגמאות למקרי בוחן של פעילות הונאה בצל המשבר, מכל אחת מהקטגוריות המוזכרות.

- <u>למסמך האזהרה שפרסמה FinCEN בנוגע להונאה רפואית הכולל דגלים אדומים</u>

❖ רשות ניירות ערך פרסמה הקלות זמניות בחובות לפי צו איסור הלבנת הון לחברי בורסה שאינם בנקים ומדריך בנושא פתיחת חשבון מרחוק למנהלי תיקים, בצל משבר הקורונה

רשות ניירות ערך פרסמה הנחיות למנהלי תיקים ולחברי בורסה בכל הנוגע לפעילותם בתקופת התפרצות נגיף הקורונה.

ביום 2.4.2020 פרסמה רשות ניירות ערך הוראה בנוגע להקלות בחובות של חברי בורסה שאינם בנקים לפי צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של חבר בורסה למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"א - 2010 (להלן: "הצו") בשל משבר הקורונה ובשל הנחיות ממשלת ישראל ומשרד הבריאות בקשר להתמודדות עם המשבר, המגבילות את הפעילות והיציאה למרחב הציבורי, החליטה הרשות על מתן הוראות לתקופה של שלושה חודשים במטרה לאפשר לחברי הבורסה המשך פעילות וקבלת לקוחות חדשים גם בתקופה זו באמצעות זיהוי מרחוק ותוך ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, כמפורט בהוראה.

ביום 5.4.2020 פרסמה רשות ניירות ערך מדריך מקוצר לבעלי רישיון ניהול תיקים, ייעוץ השקעות ושיווק השקעות בנושא פתיחת חשבון מרחוק על מנת לאפשר פעילות עסקית של בעלי רישיון והוא כולל את הוראות הדין לפיהן בעל רישיון יכול להתקשר עם לקוחות חדשים ולהעניק שירות מרחוק. בין היתר, כולל המדריך הנחיות בנוגע לביצוע הליך הכר את הלקוח ובנוגע לזיהוי ואימות זהותו של לקוח חדש באופן המאפשר התקשרות מרחוק (הקלות שניתנו עוד טרם המשבר).

- <u>למדריך המקוצר למנהלי תיקים</u>
- <u>למסמך ההקלות</u>

❖ נשיא ה-FATF פרסם הצהרה בנוגע למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור בצל הקורונה

נשיא ארגון ה-FATF פרסם הצהרה בנוגע למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור בצל משבר הקורונה. הנשיא מדגיש כי הגישה מבוססת סיכון שהארגון מקדם מאפשרת למדינות את הגמישות הנדרשת להתמודדות עם האתגרים החדשים והמתפתחים הנובעים ממשבר הקורונה.

נשיא ארגון ה-FATA פרסם ביום ה-1.4.2020 הצהרה בנוגע למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור בעת משבר הקורונה. הנשיא הדגיש כי עבריינים מנצלים את המשבר כדי לבצע פעולות לא חוקיות כגון הונאה הקשורה לסחר במוצרים רפואיים מזויפים, הונאה הנוגעת להשקעות והונאות דיוג ("פישיינג"). עוד מציין הנשיא כי ייתכן ותהיה עלייה בתקיפות סייבר, גיוס תרומות במרמה, פעולות הונאה על רקע רפואי ועוד. לדבריו, עבריינים עלולים לנסות להרוויח מהמצב בהתבסס על תחושת הפחד הקיימת בציבור מפני הנגיף, הכוונות הטובות של החברה וכן הפצת מידע רב ואף שגוי בנוגע לנגיף (דיסאינפורמציה, "Fake News"). בנוסף ייתכן ועבריינים ינסו לנצל פערים וחולשות קיימים במנגנוני סיכול הלבנת הון ומימון טרור מתוך הנחה כי המאמצים של הרשויות וגופים המדווחים מושקעים בהתמודדות עם השלכות הנגיף.

בשל כך, הבהיר הנשיא כי על מוסדות פיננסיים וגופים אחרים להישאר ערניים ביתר שאת לסיכוני הלבנת ההון ומימון הטרור מתפתחים, על מנת לזהות אותם בזמן, לצמצם את השפעתם ולדווח כאשר יש צורך. הנשיא ציין במיוחד את הגמישות הקיימת בגישה מבוססת הסיכון אשר הארגון מקדם, על-מנת לאפשר למדינות להתמודד עם האתגרים החדשים ומתפתחים בצל נגיף הקורונה.

שלושה נושאים עיקריים אותם הדגיש הנשיא בדבריו הם:

1. הליך זיהוי והכרת הלקוח באופן דיגיטלי – השימוש באמצעים דיגיטליים אשר מאפשרים שמירה על כללי הריחוק החברתי, מומלץ על מנת להתמודד עם חלק מאתגרי הנגיף. הארגון קורא למדינות להשתמש במערכות לזיהוי דיגיטלי בהתאם להנחיות כפי שעולה מהמדריך החדש שפרסם בחודש שעבר.
2. תרומות באמצעות עמותות – המלצות הארגון בהקשר של עמותות צדקה ומוסדות ללא כוונת רווח באות להבטיח שקיפות לתורמים כי כספם מגיע למטרה אליה תרמו ולמנוע ניצול לרעה של גורמים אלו למטרות פשיעה ומימון טרור. על רשויות המדינה וגופים פיננסיים ליישם גישה מבוססת סיכון בכדי לוודא שפעילות צדקה וסיוע לגיטימית לא תעוכב בתקופה מורכבת זו ללא צורך.
3. מתן ייעוץ וסיוע באופן שוטף – על גופי אכיפה, רגולטורים, מפקחים, וגופים רלוונטיים אחרים להנחות, לתת ייעוץ ולסייע למגזר הפרטי ליישם משטר סיכול הלבנת הון ומימון טרור בצל נגיף הקורונה.

ה-FATF עובד עם שותפים בינלאומיים אחרים, ביניהם הבנק העולמי, על מנת לצמצם את ההשפעות של נגיף הקורונה על המערכת הפיננסית העולמית, וכמו כן עובד עם המדינות החברות בארגון על מנת לזהות ולשתף בשיטות עבודה מומלצות להתמודדות עם האתגרים הנובעים מהמשבר. הנשיא הדגיש כי הארגון מוכן לסייע בהתמודדות עם משבר הקורונה ופתוח למשוב בעניין זה.

- להצהרת נשיא ה-FATF

❖ בצל משבר הקורונה קובע ארגון ה-FATF דחייה בלוחות הזמנים של הליכי הביקורות הבינלאומיות

בעקבות משבר הקורונה ארגון ה-FATF החליט לאשר דחייה בלוחות הזמנים לביצוע הליכי הביקורות הבינלאומיות הנערכות בהתאם להמלצות הארגון, ופרסם לו"ז מעודכן. כמו כן החליט הארגון לדחות בארבעה חודשים את לוחות הזמנים של הליכי המעקב אחרי מדינות בסיכון גבוה ברשימה האפורה וברשימה השחורה.

ארגון ה-FATF החליט לאשר דחייה בלוחות הזמנים לביצוע הליכי הביקורות הבינלאומיות הנערכות בהתאם להמלצות הארגון, זאת בשל משבר הקורונה והמגבלות השונות שהטילו מדינות העולם, וביניהן הטלת סגרים ומגבלות תנועה המקשים מאד על קיום ביקורי שטח ופגישות פנים אל פנים כפי שנדרשים במסגרת הליכי הביקורת. הארגון פרסם לו"ז מעודכן למדינות הנמצאות בהליך ביקורת, אשר נתון גם הוא לשינוי בהתאם להתפתחויות בעקבות המשבר, ככל שיהיו.

בנוסף, הארגון החליט לקבוע דחייה של ארבעה חודשים בלוחות הזמנים של הליכי המעקב אחרי המדינות הנמצאות בתהליכים של תיקון ליקויים במשטר איסור הלבנת הון ומימון טרור ("הרשימה האפורה") ועבור המדינות המוגדרות בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור ("הרשימה השחורה"). משמעות הדבר היא כי במליאה הקרובה שצפויה להתקיים ביוני 2020 (ככל הנראה במתכונת מותאמת להתמודדות עם משבר הקורונה) לא תידון רשימת המדינות בסיכון ולא ייערכו בהן שינויים. החריגות לכך הן איסלנד ומונגוליה, הנמצאות ברשימה האפורה, אשר ביקשו שלא לדחות את ההליכים שלהן ויימשכו בלו"ז המקורי.

ארגון ה-FATF ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות ולהתאים את פעילותו ככל שצריך. הארגון מדגיש כי אין בדחיית ההליכים בכדי לפגוע או להמעיט ממאמציו לסיכול הלבנת הון ומימון טרור.

- לצפייה בפרסום ארגון ה-FATF
- לצפייה בלו"ז המעודכן של הליכי הביקורות הבינלאומיות

❖ הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 24.3.2020 הבהרות אגב אירוע התפשטות הקורונה

הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 24.3.2020 הבהרות בנוגע ליישום חובות איסור הלבנת הון ומימון טרור במסגרת ההתמודדות עם אירוע התפשטות נגיף קורונה.

הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 24.3.2020 מסמך הבהרות במענה לסוגיות ושאלות שהתקבלו מהתאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתייחס ליישום צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א – 2001 והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 אגב אירוע התפשטות נגיף קורונה.

- למסמך ההבהרה

❖ הממונה על נותני שירות עסקי פרסמה הנחיה בדבר אופן זיהוי מבקש שירות עסקי בעת ההתמודדות עם נגיף קורונה

הממונה על נותני שירות עסקי במשרד המשפטים פרסמה ביום 23.3.2020 הנחיה בדבר אופן זיהוי מבקש שירות עסקי על רקע התמודדות עם נגיד קורונה

הממונה על נותני שירות עסקי במשרד המשפטים פרסמה ביום 23.3.2020 הנחיה בדבר זיהוי מבקש שירות עסקי בעת מצב החירום שהוכרז בישראל בשל ההתמודדות עם נגיף קורונה.

לפי ההנחיה, לאור מצב החירום שהוכרז בישראל ביום 15.3.2020 בשל התפשטות נגיף קורונה ותקנות שעת חירום המגבילות את היציאה למרחב הציבורי, ככל שמתבקש נותן שירות עסקי לתת שירות עסקי בעת זו, עליו לבצע את הליך הזיהוי באמצעות היוועדות חזותית, בהתאם למפורט בסעיף 7 לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, ניהול רישומים של נותן שירות עסקי למניעת הלבנת הון ומימון טרו), תשע"ה – 2014.

ההנחיה תקפה כל עוד מוכרז מצב חירום בישראל בשל ההתמודדות עם נגיף קורונה.

- למסמך ההנחיה

❖ משטרת ישראל פרסמה אזהרה לציבור בנוגע לניסיונות הונאה על רקע הקורונה

משטרת ישראל פרסמה ביום 17.3.2020 אזהרה לציבור בנוגע לניסיונות הונאה של עבריינים בצל משבר הקורונה

בהודעה נכתב כי במטה האינטרפול נתקבלו לאחרונה דיווחים ממדינות בעולם על פעילויות הונאה שונות שמטרתן איסוף פרטים של אזרחים, לרבות חשבונות בנק, לצורך לקיחת כספים במרמה. המשטרה מבהירה שטרם התקבל מידע על הונאות מסוג זה שבוצעו בישראל, אך מבקשת להזהיר את הציבור שינקוט במשנה זהירות.

ההודעה כוללת מספר דפוסים שונים של ביצוע ההונאות לרבות יצירת קשר עם קורבנות באמצעות שימוש בכתובות של מייל הנחזים להיות קשורים לאתרים של חברות העוסקות בתחום ייצור תרופות וציוד רפואי; יצירת קשר עם אוכלוסיות בגיל השלישי לצורך העברת כספים למען קרובי משפחה שכביכול מאושפזים בעקבות נגיף הקורונה; התחזות לנציג מוסד רפואי המנסה להתחקות אחר שרשרת ההדבקה תוך אימות פרטים אישיים שבהם פרטי חשבונות בנק; והפצת מיילים המכילים קישורים הנחזים לאתרי אינטרנט המספקים ייעוץ רפואי או הנחזים להיות קשורים לארגון הבריאות הלאומי או ארגונים לגיטימיים אחרים.

בהתאם, המשטרה כוללת בפרסום שורת המלצות לרבות קריאה לציבור להיכנס לאתרים באמצעות הלינק הרשמי ובאמצעות אתרים מאובטחים, לשים לב לזהות השולח של מיילים ואם יש ספק אז להיכנס באופן עצמאי לאתר של החברה השולחת ולא באמצעות הקישור שהתקבל בהודעה.

לאזהרה המפורסמת באתר המשטרה

פרסומים

❖ תקציר דוח מבקר המדינה בנושא מאבק בפשיעה באמצעות אכיפה כלכלית וחילוטים

ביום 04.05.2020 פרסם מבקר המדינה דו"ח שעניינו המאבק בפשיעה באמצעות אכיפה כלכלית וחילוטים (דו"ח שנתי 70ב). הרקע לדו"ח הוא ההבנה הגוברת בקרב רשויות האכיפה כי המאבק בפשיעה חמורה ופשיעה מאורגנת דורש מתווה של אכיפה כלכלית במטרה לשלול מהעבריין את הרווח הכספי שצומח מביצוע העבירה. הדו"ח עוסק בחילוט כאמצעי לשלול מהעבריין רכוש ורווח ולהעבירם לקניין המדינה בצו שיפוטי וכן בתפיסה זמנית של רכוש החל בשלב החקירה כדי למנוע הברחת נכסים עד להכרעה השיפוטית.

הדו"ח הינו תוצר של פעולות ביקורת שהתרחשו בחודשים פברואר עד חודש יולי 2019 בהם בדק מבקר המדינה את המאבק בפשיעה באמצעות אכיפה כלכלית וחילוט רכוש. הוא מתמקד **בבחינה של החסמים בניהול תיקים הכוללים אכיפה כלכלית ובהיקף של תפיסות הרכוש בשלב הזמני ביחס לחילוט הסופי**. הביקורת נעשתה במשטרת ישראל, בפרקליטות המדינה, באגף האפוטרופוס הכללי והכונס הרשמי (אפ"כ), ברשות המיסים, ברשות לאיסור הלבנת הון (רשלא"ה) ובמועצת החילוט.

בדו"ח הוצגו מספר נתוני מפתח:

1. בשנים 2016-2018 תפסה המשטרה 4.2 מיליארד ש"ח בהליכי אכיפה כלכלית, חלקם בטרם התקבלה הכרעה שיפוטית.
2. הסכום שנפסק בצווי חילוט בתיקים שהסתיימו בשנים 2016-2018 עומד על 454 מלש"ח מתוכם 294 מלש"ח בתיקים שהחלו בתפיסת רכוש.
3. הסכום שהאפוטרופוס הכללי מנהל בקרן לניהול הרכוש שחולט עומד על 817 מלש"ח, מתוכו 78% בתפיסה זמנית והיתר בחילוט סופי.
4. הסכום שנקבע כי ישולם לאוצר המדינה עומד על כ-707 מיליון מלש"ח כחלק מהאכיפה הכלכלית שבוצעה בחמישה תיקים שהסתיימו בהסדר וללא הרשעה בהלבנת הון.
5. הסכום בקרן החילוט להלבנת הון שעמד לחלוקה לגופי האכיפה המתוקצבים עבור השנים 2016 עד מחצית 2019 עומד על 430 מלש"ח, מתוכו ניצלו הגופים המתוקצבים 227 מלש"ח.
6. נתפסו 800 מלש"ח במסגרת מגה-תיקים הממתינים יותר משנה להכרעת הפרקליטות.

הדו"ח משקף את תמונת המצב העולה בנוגע להליכי החילוט וניהול הכספים המחולטים, כפי שעולה מהביקורת שנערכה בקרב גופי האכיפה הכלכלית. להלן עיקריהם של ממצאי המבקר בהקשר זה:

1. חסר גורם המתכלל את פעילותם של כלל הגופים המשתתפים בשרשרת האכיפה הכלכלית באופן המאפשר לקבל תמונה מקיפה ומהימנה שממנה ייגזרו מדדי אפקטיביות;
2. קיים פער ניכר בין הגידול בתיקי החקירה שנפתחים במשטרה וברשויות חוקרות אחרות ובתפיסות הרכוש לבין היכולת של גופי התביעה ויחידות החילוט לטפל באותם תיקים ולהביא למימוש התפוסים;

3. נוכח משכי זמן ארוכים בטיפול וניהול הליכים משפטיים בתיקי אכיפה כלכלית ועבירות מס חמורות קיימים עומסי התדיינות שהם בעלי פוטנציאל פגיעה בזכות הקניין ובקופה הציבורית;
4. ניהול הכספים התפוסים זמנית אינו יעיל דיו;
5. בשל חסמים משפטיים למימוש נכסים ובשל קושי טכנולוגי ברשות האכיפה והגבייה וסיבות נוספות לא מופקדים כספים בקרן איסור הלבנת הון;
6. על אף מאמציהן של רשויות אכיפת החוק לאתר ולתפוס נכסים בחו״ל, נכסים אלו אינם מועברים לישראל.

בפן החיובי, הדו״ח מתאר את הפעולות שבהן המדינה נוקטת על מנת להיאבק בפשיעה החמורה והמאורגנת ובתוצריהן ובתוך כך מציין את טיוב עבודת ״צוות העל״ שבמסגרתה החלה בניית תכנית אסטרטגית למיפוי הסיכונים וגיבוש מדינות בתחום האכיפה הכלכלית וכן את השינויים המבניים שבוצעו במשטרה ובפרקליטות לצורך ריכוז מאמץ בנושא המאבק בפשיעה כלכלית. הדו״ח מזכיר את הצטרפותה של מדינת ישראל לארגון ה-FATF, הארגון הבינלאומי המוביל את המאבק הגלובלי בהלבנת הון ומימון טרור. הצטרפותה של המדינה לארגון היא תוצאה של הליך ביקורת מקיף שקיים הארגון בישראל שבסיומו דורגה המדינה כאחת משלוש המדינות האפקטיביות ביותר בעולם ביישום משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, וכאחת משתי המדינות היחידות שקיבלו את הציון הגבוה ביותר ביחס לאפקטיביות בתחום החילוט (לצד ארה״ב). כמו כן, הדו״ח מתייחס בחיוב לכך שגופי האכיפה חלו בגיבוש נהלי עבודה בתחום האכיפה הכלכלית ולכך שמועצת החילוט פועלת למען שמירה על איתנות פיננסית של קרן החילוט ומניעת גירעון עתידי.

בהמשך לביקורת מציע הדו״ח שורת המלצות לשיפור פעולות האכיפה הכלכלית והחילוט, להלן ההמלצות המרכזיות בדו״ח: ראשית, מוצע כי הרשויות הרלוונטיות (פרקליטות, משטרה, רשות המיסים, יחידת החילוט) יפעלו לבניית מאגר נתונים אמין ומשותף אשר על ניהולו יהיה אמון גורם מרכז אחד. שנית, מוצע כי קובעי המדיניות במשרד המשפטים ובמשטרה יבחנו את הפערים בין סכומי התפיסות לבין סכומי החילוט הסופיים, במסגרת הערכת האכיפה הכלכלית ואופן יישומה. שלישית, מוצע כי מערך התביעה יפעל לקיצור משכי הזמן של הטיפול בתיקים הכוללים אכיפה כלכלית כדי להגביר את יעילות ההליך. רביעית, מוצע כי רשות המיסים והפרקליטות יסדירו את חלוקת העבודה בנוגע לתיקי עבירות מס חמורות. חמישית, מוצע כי משרד המשפטים והנהלת בתי המשפט ישקלו להקים בתי משפט ייעודיים לדון בהליכי חילוט והלבנת הון או להרחיב את סמכותם של בתי המשפט הכלכליים, וזאת אף בהתאם להמלצה המופיעה בדו״ח ה-FATF. שישית, מוצע כי משרד המשפטים, הנהלת אגף האפוטרופוס הכללי והכונס הרשמי ואגף תקציבים במשרד האוצר יבחנו את הצרכים של יחידת החילוט תוך התחשבות בהיקף פעילותה, במצבת כוח האדם שלה ובצרכיה המגוונים והעתידיים.

לסיכום, הדו״ח מכיר בחשיבות ובאפקטיביות של החילוט כאמצעי במאבק בפשיעה ומציין את ההישגים, העשייה הרבה וההכרה הבינלאומית שישראל זכתה לה בתחום החילוט. לצד זאת, המבקר מעלה מספר אתגרים עיקריים בפני גופי האכיפה. האתגר הראשון עניינו גיבוש וטיוב של מסד נתונים משותף באמצעותו ניתן יהיה למפות את הפערים בין סכומי התפיסה הראשונית לבין הסכומים שנפסקים לקרנות חילוט ואוצר המדינה. הדרך בה מנותחים נתוני האכיפה הכלכלית חשובה שכן היא משליכה על שאלת האיזון הראוי בין

הכלים המופעלים במאבק בפשיעה והגשמת תכליות החילוט מחד, לבין סוגיות קנייניות וזכויות של חשודים ונאשמים מאידך. האתגר השני הוא התמודדות עם התמשכות הליכים שמהווה חסם מרכזי ביעילות ובאפקטיביות של האכיפה הכלכלית בישראל. האתגר השלישי אותו מעלה הדו"ח הוא מיצוב יחידת החילוט והסדרת סמכויותיה וכן חיזוק וטיוב של ממשקי העבודה של גורמי האכיפה נוכח ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום הפשיעה הכלכלית בארץ ובעולם.

- קישור לדו"ח המלא

❖ הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מפרסמת מדריך בנושא "הונאות הנדסה חברתית"

הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור פרסמה ביום 10.2.2020 מדריך בנושא הונאות מסוג "הנדסה חברתית" (Business Email Compromise / CEO Fraud Schemes). המדריך הינו תרגום של מסמך מקצועי אשר גובש על ידי קבוצת ה-Egmont, ארגון בינ"ל מקצועי המאגד מעל ל-160 רשויות לאיסור הלבנת הון בעולם. הונאת הנדסה חברתית כוללת מזימות בהן עבריינים משתלטים על כתובת הדואר האלקטרוני של הקרבנות בכדי לשלוח הוראות תשלום מזויפות למוסדות פיננסיים או לאנשי קשר עסקיים כדי לגנוב כספים, או לגרום בהונאה לכך שיועבר מידע אשר ישמש לביצוע הונאה פיננסית.

הונאות הנדסה חברתית הן מבין סיכוני הסייבר המתפשטים בקצב המהיר ביותר, והן גורמות לחברות העסקיות והאנשים הפרטיים אשר נופלות קורבן לפעילות המרמה שלהם להפסדים של מיליארדי דולרים מסביב לעולם. הונאות אלו מתאפיינות בפעילות באמצעות דואר אלקטרוני מזויף או שיחות טלפון מטעות אשר גורמות לקרבנותיהם להורות על ביצוע העברות כספים לטובת העבריין. מייד לאחר ההונאה, הכספים מועברים במהירות דרך המערכת הפיננסית העולמית, פעמים רבות במספר מדינות שונות, על מנת להסתיר ולהלבין הכספים ולמנוע האפשרות לתפיסתם ע"י גופי האכיפה במדינות השונות.

מטרת המדריך הינה להגביר המודעות לתופעה בציבור הרחב ובקרב גורמים במערכות הפיננסיות ובמערכת האכיפה, וכן לסייע, להתריע בפני גורמים רלוונטיים בנוגע לטיפולוגיות וסיכוני הלבנת הון הנוגעים להונאות הנדסה חברתית וכן לסייע להם בזיהוי, דיווח, חקירת וסיכול הונאות מסוג זה. המידעון כולל גם תבחינים (דגלים אדומים) מוצעים לזיהוי הונאות הנדסה חברתית והעברות פיננסיות הקשורות לפעילות זו. בנוסף הוא כולל פירוט על דרכי התמודדות וצמצום הסיכון וכן התייחסות להשבת נכסים.

מודגש כי לגופים פיננסיים תפקיד משמעותי בזיהוי, מניעה ודיווח על הונאות הנדסה חברתית באמצעות עידוד התקשורת ושיתוף הפעולה בין היחידות העסקיות שלהם ליחידות הפנימיות למניעת הלבנת הון, למניעת הונאה ולביטחון סייבר.

ארגון ה-Egmont (The Egmont Group of Financial Intelligence Units) הוא קבוצה בינלאומית המאגדת את יחידות המודיעין הפיננסי (FIUs) של למעלה מ-160 מדינות, אשר מחליפות ביניהן מידע ומודיעין פיננסי באופן שוטף. הארגון מהווה את הזרוע המבצעית של מנגנון המאבק בהלבנת הון ומימון

טרור, ותומך במאמצים הבינלאומיים לתת תוקף להחלטות ולהצהרות של מועצת הביטחון של האו״ם, שרי האוצר של ה-G20 וארגון ה-FATF.

המדריך, אשר אושר במהלך מליאת הארגון שהתקיימה ביולי 2019 בהולנד, הוכן על ידי קבוצת העבודה לחילופי מידע בתחום הלבנת הון ומימון טרור, בה מכהן נציג הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, עו״ד אלעד וידר ראש האגף הבינ״ל ברשות, כסגן יושב ראש.

- לגרסה העברית של המדריך הכוללת את רשימת הדגלים האדומים
- למידעון שפורסם בנושא הונאות הנדסה חברתית (באנגלית)

❖ הפיקוח על הבנקים פרסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות ליישום צו איסור הלבנת הון והוראות נוהל בנקאי תקין 411

ביום 5.4.2020 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ השאלות ותשובות ליישום צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס״א - 2001 (להלן: ״הצו״) וליישום הוראת ניהול בנקאי תקין 411 – ״ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור״.

העדכון כולל תשובות לסוגיות חדשות שהתעוררו לאורך הזמן ביישום היבטים בנוגע לחובות איסור הלבנת הון ומימון טרור. בין היתר, העדכון מתייחס לסוגיות הבאות:

- מסמכי הזיהוי הנדרשים בעת פתיחת חשבון לשגרירות, נציגות ומסדר דתי (שאלה א21);
- המאפיינים שיש לבחון על מנת לקבוע האם ״קונסול כבוד״ של מדינה הוא ״בעל תפקיד ציבורי בכיר״ (שאלה א22);
- המסמכים שניתן להסתמך עליהם בפתיחת חשבון נוסף ללקוח קיים (שאלה ד7);
- חובת הדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור במקביל לפניית התאגיד הבנקאי למשטרת ישראל במסגרת הבדיקה מול הרשימה לפי סעיף 13א לצו (שאלה יג5).

- לעדכון קובץ שאלות ותשובות

❖ רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון פרסמה טיוטת חוזר בנוגע לשמירת מסמכים להערות הציבור

ביום 25.3.2020 פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון טיוטת חוזר להערות הציבור בנושא שמירת מסמכים וזאת מתוקף סעיפים 4(א) ו-96א לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע״ו-2016. טיוטת החוזר מציעה לתקן את החוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים ובתוך כך להוסיף הוראות לעניין חובת שמירת מסמכים החלה על נותני שירותים פיננסיים לחלק 4 של החוזר, בנושא פיקוח ואכיפה.

לפי טיוטת החוזר, התיקון המוצע נדרש לצורך הבטחת התנהלותו התקינה של נותן השירותים הפיננסיים ולשם הפעלת בקרה אפקטיבית על השירותים הניתנים על ידו וקיום ביקורת יעילה על ידי המפקח.

טיוטת החוזר מציעה לקבוע חובת תיעוד ושמירה ביחס לכל מסמך הקשור לעסקה, לרבות מסמכים דיגיטליים, וזאת למשך שבע שנים ממועד סיום העסקה. חובה זו תאפשר, בין היתר, לשחזר כל עסקה בודדת הן לצורכי ביקורת ואכיפה על ידי המפקח על שירותים פיננסיים והן לצורכי נותן השירותים הפיננסים עצמו. החובות יחולו גם על בעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, בעלי רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי ובעל רישיון אחר אשר השירות שלו ללקוח ניתן באמצעות מערכת ממוחשבת, ובמסגרת זו גופים אלה יחויבו לשמור גם את קבצי ה-Log שבהם מתועדים כל הפעולות המתבצעות במערכת המידע הממוחשבת. בנוסף, טיוטת החוזר מציעה לקבוע הוראות לאבטחת המידע ודרישה לנגישותו.

טיוטת החוזר קובעת כי תחילתן של ההוראות תהינה חצי שנה ממועד פרסומן.

- לטיוטת החוזר

❖ רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון פרסמה טיוטת חוזר בנושא התקשרות מרחוק באמצעות טכנולוגיה המאפשרת זיהוי ואימות של מקבל שירות, להערות ציבור

ביום 25.3.2020 פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון טיוטת חוזר בנושא התקשרות מרחוק באמצעות טכנולוגיה המאפשרת זיהוי ואימות של מקבל שירות להערות הציבור וזאת מתוקף סעיף 11יג(ג)(1) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: "החוק") ומתוקף סעיפים בצווי איסור הלבנת הון החלים על נותן שירותי אשראי ומפעיל מערכת לתיווך באשראי אשר הוצאו מכוח החוק. טיוטת החוזר מציעה לתקן את החוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים ובתוך כך להוסיף פרק הקובע הוראות בנושא התקשרות מרחוק באמצעות טכנולוגיה המאפשרת זיהוי ואימות של מקבל שירות.

לפי טיוטת החוזר, התיקון המוצע נדרש לצורך הסדרת האפשרות לביצוע זיהוי, אימות והצהרת נהנה באמצעות טכנולוגיה להתקשרות של נותן השירותים הפיננסיים עם מקבל השירות מרחוק וזאת לנוכח המהפכה הטכנולוגית בשירותים פיננסיים בשנים האחרונות, אשר מאפשרת ביצוע הולך וגדל של פעולות פיננסיות באופן מקוון. עוד לפי טיוטת החוזר, כתיבתה נעשתה בשים לב להוראות ניהול בנקאי תקין 367 לעניין בנקאות בתקשורת, כמו גם המלצות מחלקת הסייבר בפרקליטות.

טיוטת החוזר מציעה לקבוע הוראות להסדרת תפקידי הדירקטוריון אשר יהיה אמון, בין היתר, להתוויית מדיניות ליישום טכנולוגיה לזיהוי מרחוק אצל נותן השירותים הפיננסיים, ופיקוח ובקרה על יישומה. כמו כן, מוצע לקבוע כי נותן השירותים הפיננסיים ימנה אחראי טכנולוגיה לזיהוי מרחוק, אשר יסדיר תהליכי עבודה ונהלים ברורים לעניין זה.

בנוסף, טיוטת החוזר מציעה לקבוע הוראות בנוגע לתהליך התקשרות עם מקבל שירות באמצעות טכנולוגיה לזיהוי מרחוק, לרבות תהליך זיהוי באמצעות תקשורת וידאו ואודיו. טיוטת החוזר כוללת הוראות לעניין זיהוי ואימות מקבל השירות, הכרת מקבל השירות, הצהרת נהנה, והכל באמצעות טכנולוגיה לזיהוי מרחוק. כמו כן טיוטת החוזר מסדירה הוראות ביחס לשמירה ואבטחתו של המידע וקיום בקרות ותהליכי ניטור שוטפים. עוד קובעת הטיוטה כי השימוש בטכנולוגיה לזיהוי מרחוק כפוף לקבלת אישור של הממונה.

טיוטת החוזר קובעת כי תחילתן של ההוראות תהינה במועד פרסום החוזר - לעניין נותן שירותי אשראי שהוא תאגיד, ובתום שנה מפרסומו - לעניין מפעיל מערכת לתיווך באשראי שהוא תאגיד.

- לקריאת טיוטת החוזר

❖ בנק ישראל פרסם ביום 12.03.20 תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס׳ 411 הכוללת הקלות בדרישות ניהול חשבון בנק לנותני אשראי חוץ בנקאי ולמפעילי מערכת לתיווך באשראי

הגרסה העדכנית מכילה שני תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין 411 העוסקת בניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור.

העדכון העיקרי שמוצג בהוראה כולל הקלות מסוימות בכל הנוגע לרישום נהנים ובעלי שליטה בחשבונות של גופים אשר קיבלו רישיון למתן אשראי או רישיון להפעלת מערכת תיווך באשראי מכוח חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (נותני שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע״ו-2016. זאת, בעקבות ההערכה של הפיקוח על הבנקים כי סיכוני הציות הכרוכים במתן שירות לגוף שקיבל רישיון ושחל על פעילותו צו איסור הלבנת הון בתוקף אינם גבוהים. בהתאם להערכה זו, נתן הפיקוח על הבנקים פטור לתאגידים הבנקאיים מהחובה לקבל הצהרה בחתימת מקור על נהנה בחשבונות אלו, וכאשר מדובר בפתיחת חשבון עבור תאגיד, גם פטור מקבלת הצהרה בחתימת מקור לגבי בעל השליטה בתאגיד. בהוראה מובהר כי פטור כאמור יינתן רק ביחס לחשבונות המנוהלים על ידי גופים אלו עבור לקוחותיהם ובלבד שהפעילות היחידה בחשבונות אלו נעשית בהתאם לרישיון. עוד מובהר כי אין בעדכון זה כדי לפטור את התאגיד הבנקאי מכל חובה אחרת החלה עליו מכוח משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור.

הקלה נוספת נוגעת לפרטי חשבון המוטב בהעברה אלקטרונית מחוץ לישראל אל ישראל. הדרישה הקיימת חייבה תאגיד בנקאי שלא לקבל העברה כזו, אם אינה כוללת את פרטי חשבון המוטב בפורמט IBAN, אלא בנסיבות חריגות שנקבעו ע״י התאגיד. בעדכון הוחלט להשמיט את המילה ״חריגות״ לאחר שהתברר כי במספר בנקים בעולם לא נוהגים להשתמש בפורמט זה ולכן היקף ההעברות האלקטרוניות המגיע ללא IBAN הוא משמעותי.

התיקון נכנס לתוקף ביום פרסום החוזר באתר בנק ישראל.

- לקריאת ההוראה

❖ היועץ המשפטי לממשלה פרסם את עמדתו בנוגע לניהול פעילות בחשבונות בנק שמקורם בנכסים וירטואליים

ביום 16.2.2020 פרסם היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו בשאלה האם סירובו של בנק להעניק ללקוח שירותים הקשורים למסחר בנכסים וירטואליים בכלל, וביטקוין בפרט, הוא סירוב סביר. שאלה זו, העומדת במוקד הדיון בתיק ת״א 51757-08-18 רועי ערב נגד בנק מרכנתיל דיסקונט בע״מ, נדונה בעקבות הסירוב של בנק מרכנתיל דיסקונט בע״מ לאשר העברה כספית שמקורה במסחר וירטואלי לחשבונם של רועי ויפעת ערב. העמדה הוגשה באמצעות פרקליטות מחוז ת״א (אזרחי).

עמדת היועץ גובשה על בסיס מסקנות והמלצות צוות בין-משרדי שהורכב מנציגי ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, נציגי בנק ישראל – הפיקוח על הבנקים, נציגי הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, נציגי רשות המסים ונציגי רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון.

הצוות גיבש רשימה של נסיבות מפחיתות סיכון, אשר לדעת כלל הצוות הבין-משרדי, למעט נציגי בנק ישראל – הפיקוח על הבנקים, בהתקיימן, כולן או חלקן, על המערכת הבנקאית תוטל החובה לנהל את הסיכון ולשקול, לגופו של עניין, האם לפתוח חשבון או לאפשר בו את הפעילות שמקורה בנכסים וירטואליים או לא. לפי העמדה, במקרים שאינם בגדר אלה שברשימת הנסיבות מפחיתות הסיכון, רשאי הבנק, לסרב באופן גורף למתן שירות בחשבון, ולא יראה לדעתו של היועץ המשפטי לממשלה כי סירובו הוא בלתי סביר.

העמדה מדגישה כי רשימת הנסיבות חלה ביחס ללקוחות פרטיים בלבד, משום שהרצון לאפשר ללקוחות אלו לממש רווחים מהשקעות לגיטימיות שביצעו הוא שיקול שיש לו משקל מהותי. לעומת זאת, קיימת תמימות דעים בנוגע לגופים העוסקים בנכסים וירטואליים כל עוד מדובר בגורם שאינו בעל רישיון ולא הותקן לעניין פעילותו צו איסור הלבנת הון, מאחר שהסיכון ביחס לגורמים אלה הוא גבוה יותר, קשה לניהול ומאתגר את המערכת הבנקאית.

רשימת הנסיבות מפחיתות הסיכון המוסכמת על כלל הגורמים המקצועיים למעט בנק ישראל, שבהתקיימות כולה או חלקה, לא יוכלו הבנקים לסרב לתת שירות לבעלי מטבעות וירטואליים באופן גורף, היא כדלהלן:

- **פעילות בסכום נמוך;**
- **נכסים וירטואליים שהתקבלו באופן ישיר מפעילות כרייה שבה ניתן אישור על ידי גורם חיצוני שמדובר בנכסים וירטואליים שהושגו מכרייה וניתן לזהות את מקור הכספים למימון פעילות זו;**
- **נכסים וירטואליים שנרכשו ונמכרו אל או מאותה כתובת ארנק אלקטרוני עבור אותו לקוח;**
- **אישור מרשויות המס על תשלום מס בגין רווחים או הכנסות מפעילות בנכסים וירטואליים.**

העמדה מדגישה כי רשימת הנסיבות מפחיתות הסיכון אינה ממצה, ועשויות להיות נסיבות נוספות שהבנקים יקבעו לגביהן כי הן מפחיתות סיכון וכי ככלל בנק כמובן עשוי לקבוע בהתאם לשיקול דעתו נסיבות רלוונטיות. עוד מבהירה העמדה כי לדעת הצוות הבין-משרדי, להוציא בנק ישראל, ככל שקיימת נסיבה מרשימה זו תחול על בנק החובה לין ללקוח שירות ולבחון פתיחת חשבון בנק או מתן שירות ולא יוכל לדחות בדיקה כאמור על הסף.

בצד עמדתו פרס היועץ המשפטי לממשלה גם את עמדת בנק ישראל, החולקת על עמדתו, והיא כי כל עוד שניתנו רישיונות לנותני שירות בנכסים וירטואליים וטרם שהותקן צו איסור הלבנת הון שיחול על פעילותם והחול פיקוח אפקטיבי עליהם – אין לחייב את התאגידים הבנקאיים לתת שירותים הקשורים לנכסים וירטואליים, וזאת בשל הסיכון הגבוה הכרוך במתן שירות העברת כספים לצורך רכישה או מכירה של נכס וירטואלי, גם כאשר המדובר בלקוחות יחידים שלא מבצעים את העסקה דרך העיסוק.

- **ת"א 51757-08-18 רועי ערב נגד בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ**

מימון טרור

❖ שר הביטחון הכריז על עשרה ארגונים זרים כארגוני טרור

ביום 17.3.2020 הכריז שר הביטחון, מתוקף סמכותו לפי סעיפים 3 ו-4(א) לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 ולפי תקנה 2 לתקנות המאבק בטרור (הכרזה על ארגון טרור ועל פעיל טרור) התשע"ז- 2017 על הארגונים הבאים כארגוני טרור בהכרזה זמנית:

- קרן השהיד (Martyr Foundation / Social Martyr Society);
- חברת אטלס החזקות (Atlas Holding SAL);
- חברת שהד פארם (Shahed Pharm Drugstore SARL);
- חברת סיטי פארם (City Pharm);
- חברת אספקו (ASPCO / Amana Sanitary & Paints Co.);
- חברת אלאמאנה (Alamanah Company No.80);
- סדנת אלרסול אלעט'ם (Al Rassoul Al Azam Tailoring Company SARL);
- ספריית אלקודס (Al Kodos Stationary Co. SARL - Printing & Distribution Third degree).

ביום 7.2.2020 הכריז שר הביטחון, מתוקף סמכותו לפי סעיפים 3 ו-4(א) לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 ולפי תקנה 2 לתקנות המאבק בטרור (הכרזה על ארגון טרור ועל פעיל טרור) התשע"ז- 2017 על הארגונים הבאים כארגוני טרור בהכרזה זמנית:

- ארגון התרבות הפלסטינית במלזיה/ מנט'מה אלת'קאפה אלפלסטיניה מאלזיא (Palestinian Cultural Organization Malasia);
- אייפלסטיין - פלטפורמה בין-לאומית של ארגונים לא ממשלתיים שעובדים עבור פלסטין / (IPALESTINE) אייפנגו - פלטפורמה בין-לאומית של ארגונים לא ממשלתיים שעובדים עבור פלסטין (IPNGO).

- לאתר משרד הביטחון
- לרשימות הפעילים והארגונים המוכרזים על ידי משרד הביטחון
- לפרסום ברשומות
- לפרסום ברשומות רשומה מס' 8355

❖ שר הביטחון ביטל הכרזות על פעילי טרור

ביום 4.3.2020 ביטל שר הביטחון, בצו המאבק בטרור (ביטול הכרזה שאדם זר הוא פעיל טרור), (תיקון), התש"ף-2020, מתוקף סמכותו לפי סעיף 13 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 הכרזות אשר פורסמו בישראל בעבר בהקשר ליחידים אשר הוכרזו כפעילי טרור, וזאת בעקבות ביטול ההכרזות כאמור על ידי מועצת הביטחון של האו"ם

להלן שמות היחידים אשר לגביהם בוטלה ההכרזה על היותם פעילי טרור:

- חסן עבדאללה חרסי אלתרכי (HASSAN ABDULLAH HERSI AL-TURKI);
- ג'מאל חסני (JAMAL HOUSNI);
- מאלכ מחמד אסחאק (MALIK MUHAMMAD ISHAQ);
- לאפדרים מהאג'רי (LAVDRIM MUHAXHERI);
- מראד בן עלי בן אלבשיר אלטראבלסי (MOURAD BEN ALI BEN AL-BASHEER AL-TRABELSI);
- אל מח'תאר בן מחמד בן אל מח'תאר בוששה (AL-MOKHTAR BEN MOHAMED BEN AL-MOKHTAR BOUCHOUCHA);
- עמאד בן אלבשיר בן חמדא אלג'מאלי (IMAD BEN BECHIR BEN HAMDA AL-JAMMALI) .

ההכרזות פורסמו ברשומות ביום 26.3.2020.

- לאתר משרד הביטחון
- לרשימות הפעילים והארגונים המוכרזים על ידי משרד הביטחון
- לפרסום ברשומות

❖ הנציבות האירופית פרסמה תכנית פעולה לחיזוק המאבק האירופי בהלבנת הון ובמימון טרור וכן רשימה מעודכנת של מדינות בסיכון גבוה

הנציבות האירופית פרסמה ביום 7/5/2020 תכנית פעולה מקיפה לשיפור האכיפה, הפיקוח והתיאום של פעולות האיחוד האירופי למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור. התוכנית תיושם במהלך 12 החודשים הקרובים, ומטרתה לטפל בפרצות וחולשות קיימות בכללים של האיחוד. בנוסף, הנציבות אימצה רשימה מעודכנת של מדינות בסיכון גבוה, אשר נקבעה בהתאם למתודולוגיה מעודכנת. המתודולוגיה לזיהוי מדינות בסיכון גבוה אשר הפגמים המשמעותיים שזוהו במשטר שלהן למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור מהווים איום על יציבות המערכת הפיננסית האירופאית הותאמה במידה מסוימת לזו של ארגון ה-FATF.

תכנית הפעולה החדשה מבוססת על שישה נדבכים עיקריים:

1. יישום אפקטיבי של כללי האיחוד: הנציבות תמשיך לעקוב אחר יישום הכללים של האיחוד, על מנת לוודא כי הכללים בכל מדינה באיחוד משקפים את הסטנדרט הגבוה ביותר. התוכנית גם נותנת לרשות הבנקאות האירופית (European Banking Authority) סמכויות חדשות למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור.
2. יישום אחיד של הכללים: Single Rulebook – הנציבות תציע מסגרת כללים מאוחדת בכדי לפתור את הבעיה של יישום ופירוש שונה של הכללים על ידי מדינות האיחוד, דבר אשר מוביל לחולשות ופערים במסגרת האירופית הכוללת.
3. פיקוח ברמת האיחוד האירופי: הנציבות תציע מנגנון לפיקוח ברמת האיחוד על מנת להבטיח יישום נכון של הכללים, במטרה לפתור את הבעיות הנובעות מפיקוח ברמה המדינתית בלבד, אשר מובילה לאי-אחידות באופן הפיקוח בין המדינות השונות.
4. מנגנון לתמיכה ותיאום בין רשויות למודיעין פיננסי (FIUs): הנציבות תציע מנגנון לתמיכה ותיאום בין יחידות מודיעין פיננסי (FIUs) במטרה לסייע בעבודתן.
5. אכיפה של כללי האיחוד בתחומים של משפט פלילי וחילופי מידע: שיתוף פעולה ברמה המשטרתית והמשפטית באמצעות המסגרות האירופיות הקיימות הכרחי לשיתוף מידע אפקטיבי. גם למגזר הפרטי יש תפקיד במאבק בהלבנת הון ומימון טרור. הנציבות תפרסם הנחיות אודות חשיבות שיתוף הפעולה בין המגזר הציבורי למגזר הפרטי על מנת להבהיר ולשפר החלפת המידע ביניהם.
6. התפקיד הגלובלי של האיחוד: האיחוד האירופי מעורב באופן פעיל הן בארגון ה-FATF והן בפורומים אחרים, בעיצוב הסטנדרטים הבינלאומיים למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור. הנציבות נחושה לחזק את מאמציה במטרה להיות שחקנית מאוחדת בתחום זה, ובפרט האיחוד יצטרך לתאם את גישתו למדינות בסיכון גבוה אשר ליקויים במשטרן מאיימים על יציבות השוק האירופי. המתודולוגיה החדשה שמתפרסמת לצד תכנית הפעולה מספקת את הכלים לכך ומאפשרת תיאום טוב יותר עם הרשימה האפורה והשחורה של ארגון ה-FATF.

יודגש כי מטרת המתודולוגיה המעודכנת לזיהוי מדינות בסיכון גבוה בשל ליקויים משמעותיים במשטר המאבק בלבנת הון ובמימון טרור שלהן היא לשפר את הליך הבחינה כך שיהיה ברור ושקוף יותר. החידושים

העיקריים נוגעים לממשק בין הרשימות של ארגון ה-FATF לבין הרשימה האירופית, שיפור ההידברות (engagement) עם המדינות הנבחנות והתייעצות עם מומחים מהמדינות החברות באיחוד.
בצל משבר הקורונה, הרשימה העדכנית של המדינות בסיכון גבוה תיכנס לתוקף ב-1 לאוקטובר 2020, וזאת במטרה לאפשר לכל הגורמים הרלוונטיים להתכונן בהתאם. לעומת זאת, החלטה המוציאה מדינות מסוימות מהרשימה תיכנס לתוקף 20 יום לאחר פרסום ההחלטה ברשומות.
בהתאם ליישום המתודולוגיה החדשה, הרשימה העדכנית של מדינות בסיכון גבוה תהיה: איי הבהמה, ברבדוס, בוצוואנה, קמבודיה, גאנה, ג'מייקה, מאוריציוס, מונגוליה, מיאנמר, ניקרגואה, פנמה וזימבבואה. מדינות אשר יוצאו מרשימה: בוסניה-הרצגובינה, אתיופיה, גיאנה, לאוס, סרילנקה ותוניסיה.

- להצהרה של הנציבות האירופית על תכנית הפעולה
- לשאלות ותשובות של הנציבות אודות התוכנית ורשימת המדינות בסיכון גבוה
- לשאלות ותשובות של הנציבות אודות התוכנית ורשימת המדינות בסיכון גבוה

❖ קבוצת ה-EGMONT יחד עם ארגון המכס העולמי, ה-WCO פרסמו במשותף חוברת הדרכה ראשונה מסוגה בנושא שיתוף פעולה בין רשויות המכס לבין יחידות המודיעין הפיננסי לצורך קידום המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור

קבוצת ה-EGMONT של יחידות למודיעין פיננסי (FIUs) וארגון המכס העולמי (ה- WCO – World Customs Organization) פרסמו חוברת הדרכה בנושא שיתוף פעולה בין יחידות המכס לבין יחידות למודיעין פיננסי (FIUs).

מטרת החוברת הינה לקדם שיתוף פעולה אפקטיבי למאבק בפעילויות הלבנת הון ומימון טרור חוצות-גבולות. הצורך בחוברת זו נוצר על רקע התפתחות הגלובליזציה ובעקבותיה הגידול המשמעותי בהעברות הכספיות ובסחר בין מדינות, דבר המצמיח אתגרים חדשים במאבק בהלבנת הון ומימון טרור.

החוברת מיועדת לשמש ככלי עבודה ומקור הנחיה לרשויות המכס ויחידות המודיעין הפיננסי לשיפור יכולתן המשותפת במאבק בהלבנת הון ובמימון טרור.

החוברת מדגישה אתגרים נפוצים בסיכול הלבנת הון בכללם:

- הברחת והסתרת כספים, שווי כסף ואבנים ומתכות יקרות;
- הלבנת הון שמקורה בסחר (Trade-Based Money Laundering או TBML);
- מערכות להעברת כספים או שווי ערך לכספים, ומערכות העברה אלטרנטיביות (דוגמת חוואלה).

בנוסף, החוברת מציעה מסגרות מומלצות לשיתוף מידע פיננסי, מידע בנושא מכס או כל מידע מודיעיני רלוונטי אחר. כמו כן, היא מציעה המלצות להדרכות משותפות ועבודה משותפת בין הגופים וגם שיטות עבודה מומלצות לסיכול הלבנת הון ומימון טרור.

החוברת הינה הראשונה מסוגה המתרכזת בשיפור שיתוף הפעולה האופרטיבי והאסטרטגי בין רשויות המכס ליחידות המודיעין הפיננסי. היא גובשה על ידי מומחים מקבוצת העבודה להחלפת מידע של קבוצת ה-EGMONT אשר נציג הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מכהן בה כסגן יו"ר.

במקביל לגרסה המלאה המיועדת לשימוש יחידות המודיעין הפיננסי ורשויות המכס, פורסמה גם גרסה פומבית של החוברת.

- קישור לפרסום באתר קבוצת ה-EGMONT אודות החוברת המשותפת
- קישור לגרסה הפומבית של החוברת המשותפת

❖ ארגון ה-FATF פרסם מדריך בנושא שימוש בטכנולוגיות לזיהוי דיגיטלי

בחודש מרץ 2020 פרסם ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force) מדריך בנושא השימוש בטכנולוגית לזיהוי דיגיטלי לצורך ביצוע הליכי זיהוי והכרת הלקוח (Customer Due Diligence).

בכל שנה, מספר העסקאות הדיגיטליות עולה בהיקף מוערך של כ-12.7% ; ההערכה היא שעד שנת 2022, כ-60% מהתוצר מקומי הגולמי העולמי יעבור דיגיטציה. בהקשר לעסקאות אלו, לא ניתן יהיה ליישם אמצעי זיהוי מסורתיים ועולה צורך באמצעי זיהוי דיגיטליים אמינים במטרה לנטר עסקאות ולצמצם את נקודות התורפה הקיימות באמצעי הבקרה האנושיים.

המדריך כולל ניתוח של השימושים, רמות האמינות והעצמאות של מערכות שונות לזיהוי דיגיטלי ועמידתן בכללי ארגון ה-FATF לזיהוי והכרת לקוחות. המדריך אינו מוגבל לסוג מסוים של טכנולוגיית זיהוי דיגיטלי ; מטרתו לסייע למדינות, למוסדות פיננסיים ולגופים רלוונטיים נוספים ליישם גישה מבוססת סיכון לצרכי זיהוי והכרת לקוחות בכל הנוגע לשימוש בזיהוי דיגיטלי, ובכך להבטיח שהפעילות הפיננסית אינה מנוצלת לרעה למטרות פשיעה או טרור.

ההמלצה העיקרית לגופים המפוקחים היא לאמץ גישה מבוססת סיכון לעניין זיהוי והכרת הלקוחות. הגישה מבוססת הסיכון עומדת על שני עקרונות: (1) הבנת רמת האבטחה והאמינות של מערכת לזיהוי דיגיטלי, במיוחד בנוגע להליכי הוכחת ואימות הזהות, ו-(2) ווידוא שרמת האמינות מתאימה לסיכוני הלבנת ההון ומימון הטרור של מערכת היחסים עם הלקוח, בהתחשב במאפיינים הספציפיים שלה (סיכון גיאוגרפי, מוצר, לקוח וכיו"ב).

המדריך פורסם לאחר שהטיוטה שלו הועברה להתייעצות פומבית, בעיקר בקרב הבנקים, נותני שירות בנכסים וירטואליים וגופים מפוקחים אחרים.

הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור ערכה תקציר מנהלים בעברית אשר נועד להנגיש את המדריך לגופים הרלוונטיים בישראל, אך אינו מחליף את המסמך המלא על נספחיו.

את המדריך ניתן למצוא באתר ה-FATF.

❖ פורום שרי האוצר של ה-G20 הצהיר כי תומך בפעילותו של ה-FATF בדגש על החלת המלצות הארגון על Stablecoins

פורום ה-G20 קיים את מפגש שרי האוצר ונגידי בנקים מרכזיים הראשון תחת הנשיאות של סעודיה. המפגש התקיים בין התאריכים 23-22 לפברואר 2020 בריאד, סעודיה. מטרת המפגש הייתה לדון בפיתוח וצמיחה כלכלית בעולם וכן להתייחס לסיכונים לכלכלה הגלובלית.

בהצהרה רשמית שפורסמה בסיומו של המפגש, הפורום ציין כי הוא נשאר ער לסיכונים הפוטנציאליים להלבנת הון ומימון טרור העולים מיוזמות פיננסיות חדשות והדגיש את תמיכתו בארגון ה-FATF לקידום מדיניות עולמית למניעת הלבנת הון ומימון טרור.

הפורום חזר על הצהרתו מאוקטובר 2019 בנוגע לנכסים וירטואליים מסוג "Stablecoins" והסדרים דומים. הוא הדגיש את תמיכתו בהצהרת ה-FATF כי המלצות הארגון FATF חלות אף על Stablecoins. הפורום הבהיר כי נדרשת בחינה והתייחסות ראויה לסיכונים לפני כניסתם של Stablecoins לתוקף, ואמר כי הוא מצפה לדו"ח של ארגון ה-FATF בעניין.

בנוסף, הפורום קרא למדינות ליישם את ההמלצות החדשות של ה-FATF הנוגעות לנכסים וירטואליים, זאת בהמשך להצהרת המנהיגים מ-2019 (Leaders' Declaration 2019).

הפורום התייחס לנושאים נוספים וביניהם הנושא של מיסוי בעידן הדיגיטליזציה והנושא של יצירת מפת דרכים לשיפור המנגנונים להעברות חוצי-גבולות.

- קישור להצהרה הרשמית של פורום ה-G20

❖ סיכום מפגש מליאת ארגון ה-FATF בפריז - הוספת איראן לרשימה השחורה של הארגון; פרסום מדריך בנושא זיהוי דיגיטלי; הוספת שורת מדינות ל"רשימה האפורה"

בסיום מליאת ארגון ה-FATF, כוח המשימה הבינלאומי למאבק בהלבנת הון ומימון טרור בפריז, מפרסם הארגון הצהרה פומבית הכוללת קריאה למדינות העולם להטיל על איראן סנקציות כלכליות אפקטיביות. בנוסף, הארגון ערך עדכון מודיעיני על ערוצי המימון של דאע"ש ואל קעידה, דן במתכונת היישום של אסדרת תחום הנכסים הוירטואלים, מפרסם מדריך בנושא זיהוי דיגיטלי והוסיף שורת מדינות ל"רשימה האפורה".

בחודש פברואר התכנסה השבוע בפריז מליאת ארגון ה-FATF, כוח המשימה הבינלאומי המוביל את המאבק הגלובלי בהלבנת הון ומימון טרור. זהו כוח משימה בינלאומי יוקרתי המונה 37 מדינות חברות בלבד (ושני ארגונים רב-מדינתיים), לרבות מדינת ישראל שהתקבלה כחברה מלאה בארגון חשוב ומשפיע זה לפני כשנה. המליאה התקיימה בהשתתפות למעלה מ-800 נציגים המייצגים 205 מדינות, טריטוריות וארגונים בינלאומיים. במסגרת המליאה נדונו נושאים אסטרטגיים למאבק הגלובאלי בהלבנת הון ובמימון טרור, ובקבוצות העבודה קודמו פרויקטים אופרטיביים בהשתתפות המשלחת הישראלית, דוגמת מחקר בנושא הלבנת הון ומימון טרור באמצעות סחר, כתיבת מדריך בנושא איתור ותפיסת נכסים ומדריך לביצוע חקירות והעמדה לדין בעבירות מימון טרור.

להלן עיקר ההחלטות שהתקבלו במליאת הארגון:

<u>החלת סנקציות פיננסיות על איראן</u>:

לאחר שאיראן נמנעה מאימוץ האמנות הבינלאומיות בתחום מימון הטרור, החליט היום הארגון בצעד חריג להעביר אותה ל"רשימה השחורה", שמשמעה קריאה לכל מדינות העולם לנקוט בצעדי מנע פיננסיים אפקטיביים על מנת להגן על הכלכלה העולמית מפני סיכוני מימון הטרור והלבנת ההון הנובעים מהמשטר

האיראני. ברשימה השחורה נכללת כעת רק צפון קוריאה, וההחלטה הנוכחית תציב את איראן במעמד דומה לזה של צפון קוריאה מבחינת הכלכלה העולמית.

החלטת הארגון מגיעה לאחר מגעים של מספר שנים בין הארגון לאיראן, כאשר בשנת 2016 התחייבה איראן לפעול לשיפור משטר איסור הלבנת ההון ומימון הטרור שלה ובשל כך הושעתה מהרשימה השחורה של הארגון. איראן לא עמדה בהתחייבויותיה אלו, גם לאחר מספר ארכות. לפיכך, החל הארגון בחודשים האחרונים בהליך מדורג של החזרת סנקציות פיננסיות, ומשגם אלו לא גרמו לה לשנות דרכה – הודיע כעת על ביטול ההשעיה והכללתה של איראן ל"רשימה השחורה".

משמעות הדבר היא כי למעלה מ-200 מדינות וטריטוריות, אשר מצייתות לכללי הארגון, תידרשנה להחיל מעתה סנקציות פיננסיות אפקטיביות על איראן כאמצעי מנע (Counter Measures), וזאת בנוסף למתן הוראות לגופים בסקטור הפיננסי להחיל פיקוח מוגבר על מוסדות פיננסים איראנים הפועלים מולם.

החלטות הארגון מתקבלות בקונצנזוס, וקבלת ההחלטה החמורה כלפי איראן בארגון זה מדגישה את ההכרה העולמית בכך שהמשטר האיראני, שאינו עומד בדרישות הבינלאומיות, מהווה סכנה לכלכלה העולמית.

<u>הוספת מדינות ל"רשימות האפורות" של הארגון</u>

במסגרת המליאה הוחלט על הכנסת מדינות נוספות ל"רשימה האפורה" של המדינות שאינן מקיימות בצורה הולמת את כללי הארגון, וביניהן: אלבניה, ברבדוס, ג'מייקה, מאוריציוס, מיאנמר, ניקרגואה ואוגנדה; טרינידד וטובגו הוסרה מרשימה זו. כמו כן, נדונו דוחות הביקורת על דרום-קוריאה ועל איחוד האמירויות.

<u>עדכון מודיעיני בדבר ערוצי המימון של דאע"ש</u>

הארגון פרסם למדינות החברות עדכון מודיעיני מסווג בדבר דרכי המימון של ארגוני הטרור דאע"ש ואל-קעידה, אשר בו נכלל גם מידע שהעבירה המשלחת הישראלית.

<u>פרסום מדריך בנושא טכנולוגיות לזיהוי דיגיטלי</u>

מליאת הארגון אישרה לפרסום מדריך בנושא טכנולוגיות לזיהוי דיגיטלי, לאחר דיונים מקיפים שהתקיימו בנושא, לרבות התייעצות עם הסקטור הפרטי. המדריך כולל ניתוח של השימושים, רמת האמינות והעצמאות של מערכות שונות לזיהוי דיגיטלי ועמידתן בכללי הארגון לזיהוי לקוחות. מטרת המדריך לסייע לממשלות, מוסדות פיננסיים וגורמים רלוונטיים אחרים ליישם גישה מבוססת סיכון בנוגע לשימוש במערכות לזיהוי דיגיטלי.

<u>יישום אסדרת נכסים וירטואלים</u>

המליאה דנה בדרכים לצמצם את הסיכון הנובע מהשימוש בנכסים וירטואלים, לרבות אופן יישום המלצות הארגון לאסדרת העיסוק בנכסים וירטואליים ע"י מדינות והסקטור הפרטי, ואישרה כי כללי הארגון חלים גם על נכסים וירטואליים מסוג "Stablecoins".

את המשלחת הישראלית לארגון מובילים נציגי הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור במשרד המשפטים, בראשות ד"ר שלומית ווגמן-רטנר; במפגש הארגון השתתפו גם נציג רשות המסים ונציג משרד החוץ. זהו מפגש ה-FATF הראשון בו מכהנת ד"ר שלומית ווגמן-רטנר בתפקיד מוביל בארגון, כיו"ר קבוצת העבודה האופרטיבית של ארגון. מדובר במינוי ראשון מסוגו של נציג ישראלי בארגון בינ"ל חשוב זה.

לסיכום המפגש באתר ה-FATF

❖ ארגון ה-FATF פרסם הצהרות המעדכנות את רשימת המדינות בסיכון להלבנת הון ומימון טרור

ביום 21.2.2020 פרסם ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force) (להלן: "הארגון") שתי הצהרות המעדכנות את רשימת המדינות הנמצאות בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור ("הרשימה השחורה"), ואת רשימת המדינות הנמצאות בהליכים של תיקון ליקויים במשטר איסור הלבנת הון ומימון טרור ("הרשימה האפורה").

בהצהרה הראשונה, הנוגעת למדינות בסיכון גבוה (High-Risk Jurisdiction subject to a Call for Action), פרסם הארגון הצהרות המתייחסת לאיראן ולצפון קוריאה.

בנוגע לאיראן, למרות התחייבותה, ביוני 2016, לתקן ליקויים אסטרטגיים במשטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, איראן טרם השלימה את התיקונים הנדרשים שקבע לה הארגון במסגרת תכנית הפעולה ובכך לא עמדה ביעדים שהוצבו לה. בחודש אוקטובר 2019 פרסם הארגון הצהרה חריפה הקוראת לכל מדינות העולם להטיל מספר אמצעי מנע פיננסיות (Counter Measures) על איראן.

לאור העובדה שאיראן לא אימצה את אמנות פלרמו ומימון טרור, ובכך לא עמדה באולטימטום שהציב לה הארגון, החליט הארגון להסיר באופן מלא את השעיית אמצעי המנע (Counter Measures) כנגד איראן וקרא למדינות העולם ליישם אמצעי מנע אפקטיביים, בהתאם להמלצה 19 של הארגון.

אמצעי מנע ליישום על ידי מדינות, המפורטים בהערה הפרשנית להמלצה 19, כוללים בין היתר את הדרישות כדלהלן:

ביצוע הליך זיהוי והכרת הלקוח מוגבר על ידי מוסדות פיננסיים ביחס לגורם או חשבון הקשור למדינה;

החלת משטר דיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בנוגע לפעולה פיננסית המבוצעת מול המדינה או ביחס לגורם בחשבון הקשור למדינה;

איסור פתיחת סניפים או חברות בת וכדו' של מוסדות פיננסיים של המדינה;

איסור פתיחת סניפים או חברות בת וכדו של מוסדות פיננסיים במדינה;

הגבלת או סיום קשרים עסקיים מול המדינה או מול גורם קשור למדינה;

הארגון קובע כי איראן תישאר ברשימה זו, של מדינות בסיכון גבוה, עד שתתקן באופן מלא את הליקויים בתוכנית הפעולה. הארגון הצהיר כי לאחר שאיראן תאמץ את אמנות פלרמו ומימון טרור הארגון ישקול את הצעדים הבאים שיש לנקוט לגביה, לרבות האם להשעות מחדש את אמצעי המנע. עוד קובע הארגון כי כל עוד שאיראן לא תתקן את הליקויים בתחום מימון טרור, הארגון ימשיך להביע חשש חמור מסיכוני מימון טרור הנובעים מאיראן ומהאיום שהיא מציבה למערכת הפיננסית הבינלאומית.

באשר לצפון קוריאה, חזר הארגון על עמדתו שלפיה צפון קוריאה טרם טיפלה בליקויים המשמעותיים בתחום הלבנת הון ומימון טרור, וכן על האיום שהיא מהווה על יציבות המערכת הפיננסית העולמית. נוסף על כך, הביע הארגון חשש חמור מהפעילות הבלתי חוקית של המדינה בכל הנוגע להפצה של נשק להשמדה המונית ומימונו. על כן קורא הארגון למדינות להחיל אמצעי מנע פיננסיות (Counter Measures) על מנת

להגן על המערכת הפיננסית שלהן מפני הסיכונים המתמשכים והמשמעותיים של הלבנת הון ומימון טרור שמקורם במדינה זו. הארגון מאשר מחדש את קריאתו מפברואר 2011 וקורא לכל המדינות לייעץ לגופים הפיננסיים בשטחן ליישם צעדים יעילים וסנקציות כלכליות התאם להחלטות מועצת הביטחון של האו״ם, על מנת להגן על המגזרים הפיננסיים מפני הלבנת הון, מימון טרור והפצת נשק להשמדה המונית ומימונו.

ההצהרה השנייה, (Jurisdictions under Increased Monitoring), מעדכנת את רשימת המדינות שבהן נמצאו ליקויים במשטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, אך הן משתפות פעולה ונמצאות במעקב שוטף של הארגון. מדובר במדינות בעלות ליקויים בחקיקה ובמשטר החובות מתחום הלבנת הון ומימון טרור, אשר חתמו על תכנית פעולה משותפת עם הארגון לתיקונם. המדינות הללו הן:

אלבניה (Albania), איי הבהאמה (The Bahamas), ברבדוס (Barbados), בוטסואנה (Botswana), קמבודיה (Cambodia), גאנה (Ghana), איסלנד (Iceland), ג׳מייקה (Jamaica), מאוריציוס (Mauritius), מונגוליה (Mongolia), מיאנמר (Myanmar), ניקרגואה (Nicaragua), פקיסטן (Pakistan), פנמה (Panama), סוריה (Syria), אוגנדה (Uganda), תימן (Yemen) וזימבבואה (Zimbabwe). המדינות אלבניה (Albania), ברבדוס (Barbados), ג׳מייקה (Jamaica), מאוריציוס (Mauritius), מיאנמר (Myanmar), ניקרגואה (Nicaragua) ואוגנדה (Uganda) התווספו לרשימה על ידי הארגון במפגש המליאה האחרון. טרינידד וטובאגו (Trinidad and Tobago) הוסרה ממנה בעקבות שביעות רצון הארגון מהתקדמות המדינות בתיקון הליקויים האסטרטגיים.

- לקריאת ההצהרה הראשונה
- לקריאת ההצהרה השניה

❖ האיחוד האירופי הזהיר שמונה מדינות שטרם יישמו את הדירקטיבה החדשה למניעת איסור הלבנת הון ומימון טרור

ביום 12.2.2020 נציבות האיחוד האירופי שלחה מכתב התרעה רשמי (Letter of Formal Notice) לשמונה מדינות באיחוד בו היא מפצירה בהן ליישם את הדירקטיבה החמישית למניעת איסור הלבנת הון ומימון טרור, AMLD5 Directive (EU) 2018/843 (להלן: ״הדירקטיבה״).

הדירקטיבה אושרה על ידי הפרלמנט האירופי בחודש אפריל 2018, אך נכנסה לתוקף ביום 10.1.2020 וזאת על מנת לאפשר למדינות האיחוד זמן להשלים את תהליך היישום. הנציבות שלחה מכתב רשמי לשמונה מדינות שטרם יישמו את הדירקטיבה החדשה שהן: קפריסין, הונגריה, הולנד, פורטוגל, רומניה, סלובקיה, סלובניה וספרד. המכתב קרא למדינות ליישם את הדירקטיבה בהקדם וציין כי פערי חקיקה במדינה אחת מחלישה את האיחוד כולו. עוד הנציבות הזהירה כי במידה ולא תקבל מענה הולם מהמדינות אודות היישום תוך חודשיים, ייתכן והיא תשלח בקשה רשמית להפסיק את ההפרה ולציית לחוק האירופי (Letter of Reasoned Opinion).

- הדירקטיבה החמישית מרחיבה את הדירקטיבה הרביעית שקדמה לה ומשלבת שורה של רפורמות חדשות, לרבות הטלת חובות על נותני שירותים במטבעות וירטואליים. להודעת הנציבות על מכתב ההתרעה

- לקריאת עיקרי הדירקטיבה
- לעיון בדירקטיבה באתר הפרלמנט האירופי

❖ ארגון Transparency International פרסם את מדד תפיסת השחיתות העולמי לשנת 2019

ביום 23.1.2020 פרסם ארגון Transparency International(להלן: "הארגון") את דו"ח מדד תפיסת השחיתות העולמי (Corruption Perception Index) לשנת 2019 (להלן: "המדד") המדרג את רמת השחיתות במגזר הציבורי.

הארגון הוא ארגון חברתי-גלובלי המוביל את המאבק בשחיתות באמצעות יותר מ-90 שלוחות ברחבי העולם. הארגון עובד עם ממשלות, עסקים וגורמים אזרחיים למען פיתוח והטמעת כלים יעילים להתמודדות עם שחיתות. מדד השחיתות של הארגון, המפורסם מדי שנה מאז שנת 1995, מציג את היקפי השחיתות בסקטור הציבורי במבט השוואתי עולמי בדירוג של 0 (מדינה מושחתת מאוד) עד 100 (מדינה נקייה מאוד משחיתות).

על פי המדד, מתוך 180 מדינות שדורגו, שני שליש מהן קיבלו ציון של מתחת ל-50 כאשר הציון הממוצע עומד על 43.

המדד דירג את ישראל במקום ה-35 עם ציון של 60. הציון מהווה ירידה לעומת שנת 2018, בה הייתה המדינה מדורגת במקום ה-32 בדירוג הכללי וירידה של שבע מקומות מאז דורגה במקום ה-28 בשנת 2016.

דנמרק וניו זילנד עומדות בראש המדינות הנקיות משחיתות עם ציון של 87, אחריהן מדורגות פינלנד (86), סינגפור (85), שבדיה (85) ושוויץ (85). בתחתית הטבלה עם הציון הנמוך ביותר מדורגות סומליה (9), דרום סודאן (12), סוריה (13), תימן (15) וונצואלה (16).

המדד מצביע על מספר ניכר של מדינות בהן חל שיפור מינימלי או שלא חל שיפור כלל במאבק בשחיתות. הארגון מייחס לכך את הקשר ההדוק בין הון ושלטון וקובע כי יש להגביל את ההשפעה של בעלי הון בפוליטיקה. הארגון קורא ליישם מספר בקרות למגר את השחיתות ולקדם את היושרה במערכת הפוליטית, וביניהם בקרות למניעת ניגוד עניינים בפוליטיקה ואינטרסים פיננסיים של אנשי ציבור, בקרות לפיקוח על כספי המימון של המפלגות, הגנה על זכויות אזרח וחופש העיתונות, איזונים ובלמים, חיזוק עיקרון הפרדת הרשויות ומערכת המשפט.

- לקריאת הדו"ח

קישורים שימושיים

❖ אתר הרשות

אתר האינטרנט של הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור ממשיך ומתעדכן מדי שבוע וכולל חומר בנושאי חקיקה, פסיקה, סטנדרטים בינלאומיים, הנחיות לדיווח, הכרזות, החלטות ועדות עיצומים וקישורים לאתרים נוספים. האתר ניתן לצפייה גם באנגלית. כתובתנו:

http://www.justice.gov.il/Units/HalbantHon/Pages/default.aspx

❖ ארגונים בינלאומיים

1. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD- Organisation for Economic Co-operation and Development) הוא ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את העקרונות של הדמוקרטיה ועקרונות השוק החופשי. מקורותיו בארגון עבור שיתוף פעולה אירופאי (OEEC), שהוקם כדי לעזור ליישם את תכנית מרשל לבנייה מחדש של אירופה לאחר מלחמת העולם השנייה. לאחר מכן קיבל הארגון לשורותיו מדינות מחוץ לאירופה, ובשנת 1961 קיבל את שמו הנוכחי.

2. Financial Action Task Force (FATF)

ארגון ה-FATF הינו ארגון בינלאומי שמטרתו לפתח ולקדם מדיניות, במישור הלאומי והבינלאומי, שנועדה להיאבק בהלבנת ההון ובמימון הטרור. מאז הקמתו מוביל הארגון את המאמץ באימוץ ויישום של אמצעים שימנעו את השימוש שעושים עבריינים במערכות הפיננסיות. מדינת ישראל צורפה לארגון ה-FATF במעמד של מדינה משקיפה בחודש יוני 2016. בשנת 2018 עוברת מדינת ישראל ביקורת מקיפה מטעם ארגון ה-FATF כחלק מהליך הצטרפותה לארגון כחברה מלאה.

3. Council of Europe Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL)

ארגון Moneyval נוסד בשנת 1997 והינו ארגון מסוג FSRBs – FATF-Style Regional Bodies. הארגון חבר שותף ל-FATF מ-2006 וחברות בו 30 מדינות קבועות. ישראל במעמד משקיפה פעילה בארגון. מטרת הארגון לוודא שהמדינות ממלאות אחר הסטנדרטים הבינלאומיים בנושא המאבק בהלבנת הון ומימון טרור, עריכת דיונים מקצועיים לגבי טיפולוגיות להלבנת הון ומניעתן. הגוף מקיים ביקורת הדדית (Mutual Evaluations) בין המדינות החברות בו בנוגע לעמידה בסטנדרטים בתחום הלבנת הון. ישראל אף היא כפופה לביקורת זו מתוקף היותה משקיפה פעילה ועברה ביקורות של הארגון בשנים 2008 ו-2012..

4. Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG)

ארגון ה- APG הינו ארגון בינ"ל למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור של מדינות אסיה והאוקיינוס השקט, אשר הוקם בשנת 1997 בבנגקוק - תאילנד. הארגון מונה 39 מדינות וארגונים בינלאומיים, אשר משתתפים

ותומכים במאמצי ה- APG למאבק בהלבנת הון ומימון טרור. חברי הארגון מחויבים בביצוע ואכיפתם של הסטנדרטים הבינלאומיים במאבק נגד הלבנת הון ומימון טרור, ובכללם 40 ההמלצות ו- 9 ההמלצות המיוחדות בנושא מימון הטרור של ה- FATF.

5. **Caribbean Financial Action Task Force on Money Laundering (CFATF)**

קבוצת מדינות הקאריביים (CFATF) נוסדה בעקבות "הצהרת קינגסטון" בג'מייקה בשנת 1992. בין המדינות החברות: אנגווילה, אנטיגואה וברבודה, ארובה, איי בהאמה, ברבדוס, ברמודה, איי הבתולה, איי קיימן, קוסטה ריקה, דומיניקה, הרפובליקה הדומיניקנית, גואטמלה, גוויאנה, האיטי, הונדורס, ג'מייקה, פנמה, וונצואלה. מדינות תומכות ומשתפות פעולה: קנדה, צרפת, מקסיקו, הולנד, ספרד, בריטניה וארה"ב.

6. **Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group (ESAAMLG)**

קבוצה אזורית משקיפה ממזרח ודרום אפריקה. בין המדינות החברות: קניה, מלאווי, נמיביה, סיישל, דרום אפריקה, זמביה, זימבבואה.

7. **Financial Action Task Force of Latin America (GAFILAT)**

קבוצה אזורית מאמריקה לטינית, הכוללת כחברות: ארגנטינה, בוליביה, ברזיל, צ'ילה, קולומביה, אקואדור, פרגוויי, פרו, ואורוגוואיי. חברות במליאת הארגון גם מקסיקו, קוסטה ריקה, פנמה, קובה, גואטמלה, הונדורס, וניקרגואה.

8. **Middle East and North Africa Financial Action Task Force (MENAFATF)**

קבוצה מהמזרח התיכון וצפון אפריקה. המדינות החברות: אלג'יריה, בחריין, מצרים, ירדן, כווית, לבנון, מרוקו, עומאן, קטר, ערב הסעודית, סוריה, תוניס, איחוד האמירויות ותימן. חברה שותפה ב FATF – מאז שנת 2006.

9. **Inter Governmental Action Group Against Money Laundering in West Africa (GIABA)**

קבוצה ממערב אפריקה. בין המדינות החברות: גאנה, ניגריה, סנגל, גינאה.

10. **The Eurasian Group on combating Money Laundering and Financing of Terrorism**

בין המדינות החברות: בלארוס, סין, קזחסטן, רוסיה, אוזבקיסטן.

הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור

דרך מנחם בגין 125 (קריית הממשלה), קומה 9

ת.ד. 7330, תל אביב, מיקוד 61072

טל: 073-3928500 פקס: 073-3928590

דואר אלקטרוני: mail@impa.justice.gov.il

כתובת אתר האינטרנט: www.impa.justice.gov.il

החומר ב"מידע הון" לוקט על ידי עובדי הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור כשירות לציבור. השימוש במידע זה הינו על אחריות המשתמש בלבד.